

Sur les bords du Hoang-ho

Les plus anciennes traces d'agriculture apparaissent vers l'an 2000 avant J.-C. en Chine du Nord, dans la vallée du Hoang-ho (fleuve Jaune), la région la plus accessible aux influences de l'Asie antérieure par la route contournant le plateau tibétain; par ailleurs, certains types de poterie s'apparentent à la céramique peinte propre à la Mésopotamie; il est tentant d'en conclure que la première civilisation de la Chine est venue des régions occidentales de l'Asie.

La plus ancienne dynastie connue est celle des Chang (1300). L'exploration de leur capitale, Ngan-yang, nous révèle une véritable ville, divisée en zones, avec des palais, des quartiers artisanaux, des maisons rectangulaires en bois, présentant des toits à pignons supportés par des piliers de pierre et même de bronze. Plus de 100.000 pièces portant des inscriptions montrent que l'on faisait déjà usage de 3.500 signes d'écriture, qui ont pu être déchiffrés par analogie avec les caractères chinois actuels. Les Chang chassaient et guerroyaient sur des chars munis de roues à rayons et tirés par une paire de chevaux.

C'est de la haute vallée de la Wei que viennent les empereurs de la dynastie des Tchéou (1100), qui étendent leurs frontières au nord jusqu'à la Mandchourie. Mais les derniers Tchéou, incapables d'exercer seuls leur autorité, se font aider par des ordres religieux et des seigneurs féodaux. Finalement, les luttes intestines entre féodaux amenèrent la chute d'une dynastie qui fut témoin de la naissance de la philosophie chinoise et en particulier de celle de Confucius (551-479).

En 246 avant J.-C., un enfant de treize ans, Che Hoang-ti, le César chinois, monte sur le trône du Ts'in (le Chen-si actuel). En 25 ans de règne, il met fin aux guerres civiles et occupe la Chine méridionale, jusqu'à la région de Canton.

Conscient de la haine qu'on lui portait, il avait pris d'extraordinaires mesures pour éviter d'être assassiné. Dans sa capitale de Hien-yang, il fit bâtir 365 palais reliés entre eux par un dédale souterrain. Chaque jour il changeait de résidence, afin que ses sujets ne pussent savoir l'endroit où il se trouvait.

Ce fut Che Hoang-ti qui fit construire la Grande Muraille afin de protéger son empire contre les incursions mongoles. Cette construction constitue le monument le plus important du monde. Large de 7 m, haut de 10 m, il s'étendait sur une longueur de 3.000 km. Le César chinois fut enseveli sous la colline Li, la « montagne des cheveux noirs ». On mura dans sa tombe ses femmes et les joailliers qui y avaient apporté ses trésors.

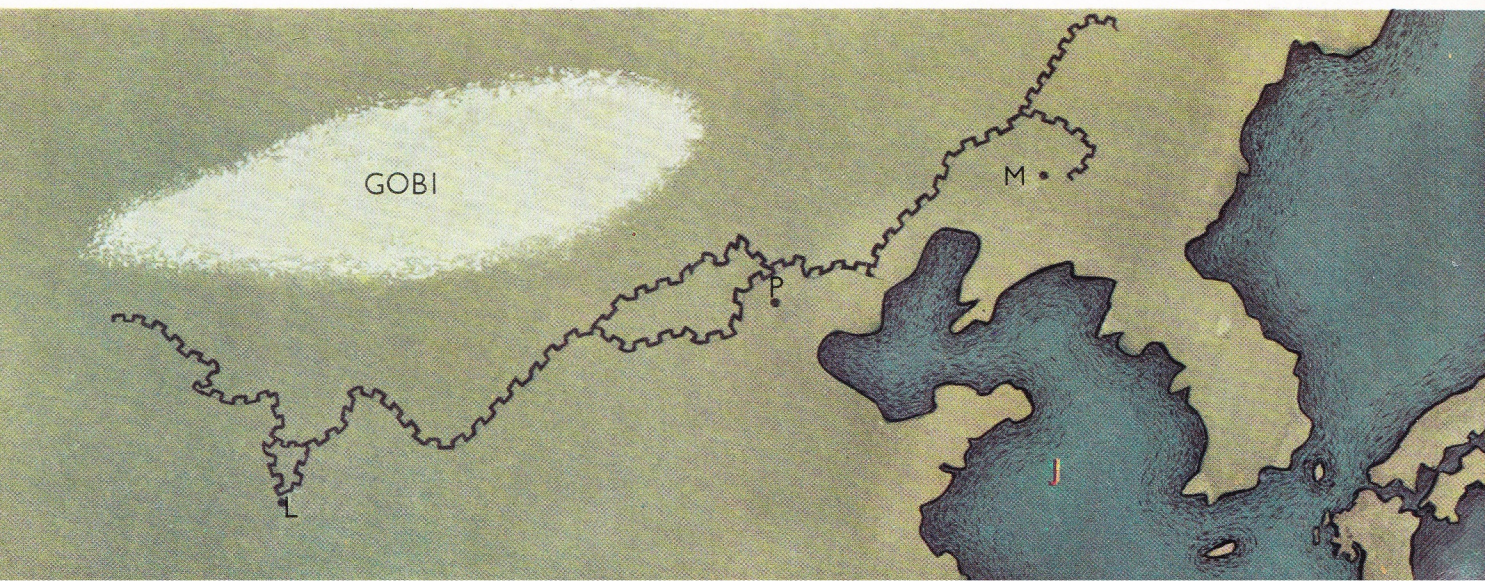
Che Hoang-ti instaura un système de poids et mesures et développa l'agriculture.

La dynastie des Ts'in s'éteignit peu de temps après lui (206) et le pays sombra à nouveau dans l'anarchie, mais ses conquêtes furent récupérées par la dynastie des Han (202 avant J.-C. - 222 après J.-C.), qui déplaça le centre de gravité de la Chine vers le bassin du Yang-tsé-kiang.

En haut : l'empereur et sa suite visitent la Grande Muraille en construction. Un architecte montre un plan. Sur la table, une boussole. A l'arrière-plan, on remarque un feu d'artifice.

En bas : plan de la Grande Muraille.

L = Lan-tchéou. P = Pékin. M = Moukden. J = Mer Jaune.

DE OUDE CHINESE BESCHAVING

Terwijl de beschavingen van Mesopotamië en Egypte nog in hun kinderschoenen stonden, ontwikkelden zich twee andere beschavingen in Azië. De ene ontstond rond de vallei van de Indus, de andere rond de Hwang-Ho of Gele Rivier, in Noord-China. Gedurende vele eeuwen verspreidde zich de levenswijze die nabij de Indus ontstaan was, op vreedzame wijze over heel Indië en nadien over Birma, Indochina, Java en Sumatra. Daarentegen baande de beschaving van de Gele Rivier zich haar weg over het hele reusachtige gebied, dat we nu als China kennen, voornamelijk door verovering.

Het moderne bewijsmateriaal toont aan, dat de Chinese beschaving, hoewel van oude datum, zeker niet zover teruggaat als die van Mesopotamië of Egypte. Men spreekt soms over het Gouden Tijdperk van China (omstreeks 2800 tot 2100 vóór Christus). In die tijd bleef de beschaving van de Hwang-Ho beperkt tot een betrekkelijk klein gebied, ongeveer het gebied dat zou bedekt worden als men een muntstuk op de afgebeelde kaart zou leggen, met het bovenste gedeelte tegen het als P aangeduide punt (Peking) aan. Heel wat later, van omstreeks 1120 tot 250 vóór Christus, vestigden de keizers van de Chou-dynastie hun hoofdkwartier in Honan, onmiddellijk ten zuiden van de Hwang-Ho. Vele van deze keizers waren geen krachtige heersers. Ze oefenden hun macht slechts uit met de hulp van godsdienstige orden en ondergeschikte bestuurders. Maar toch breidden ze de invloed van de Chinese beschaving geleidelijk uit naar het zuiden en het westen. Na enige tijd begonnen de plaatselijke bestuurders echter onder elkaar oorlog te voeren. Ieder van hen trachtte meer macht en invloed te verwerven. Deze strijd veroorzaakte de val van de Chou-dynastie.

Het jaar 246 vóór Christus is het jaar van de troonsbestijging van Ch'in-Shih-Huang-Ti, wellicht de machtigste van alle Chinese keizers. Hij begon op zijn dertiende jaar te regeren en was pas achtenveertig, toen hij stierf. Maar tijdens de vijfendertig jaar van zijn regering slaagde hij erin, de burgeroorlog binnen zijn rijk te onderdrukken. Later lukte het

hem de Chinese grenzen te verschuiven tot in de woeste gebieden van Mandsjoerije, voorbij Moekden (M), en naar het zuiden toe zelfs tot in het tropische gebied van de Si-Kiang.

Men zei van hem, dat hij de stem had van een jakhals, de sluwheid van een wolf en de bloeddorstigheid van een tijger. We weten ook, dat hij een tiran en een plunderaar was. Om de laatste sporen van het bestuur door plaatselijke ondergeschikten te doen verdwijnen, beval hij de vernietiging van alle boeken. Een berucht proces eindigde met de terechtstelling van meer dan vierhonderd intellectuelen. Bij de verovering van een stad door zijn legers, sleepte hij steeds de gevonden kunstschaten weg. Hij beseftte zo goed de haat, die hij opwekte, dat hij vele voorzorgsmaatregelen nam om niet vermoord te worden. In zijn hoofdstad Hien-Yang liet hij meer dan driehonderd paleizen bouwen, die alle door onderaardse gangen met elkaar verbonden waren. Hij kon zich dus in het geheim van het ene paleis naar het andere bewegen, zonder dat iemand van tevoren kon weten waar hij zich ophield.

Hij had evenwel ook deugden. Hij was de man, die begon aan de bouw van de grote Chinese Muur, als bescherming tegen de Mongoolse invallen. Bij de voltooiing was deze muur, die op de kaart hiernaast is afgebeeld, 7 meter breed, 10 meter hoog en ongeveer 2800 kilometer lang. Vele duizenden bewakingstorens waren over de grote lengte ervan verspreid. Hoewel Ch'in-Shih-Huang-Ti de handel haatte en alles deed wat hij kon om de handel tegen te werken, spaarde hij geen moeite om aan de landbouw de eerste plaats in de Chinese economie te bezorgen. Hij voerde in zijn keizerrijk ook een eenvormig stelsel van maten en gewichten in.

Aan het einde van zijn regering pasten de Chinezen reeds verschillende belangrijke technieken toe, die in de loop der tijden hun weg naar de Westelijke wereld vonden. De Chinezen kenden toen reeds de magneetnaald, die ons het zeemanskompas bezorgde; zij konden buskruit en vuurwerk maken; met de vervaardiging van papier waren ze waarschijnlijk begonnen en het gebruik van sluisdeuren voor kanalen, één der wonderen van de vroege bouwtechniek, was reeds algemeen verspreid.

Boven : Ch'in-Shih-Huang-Ti inspecteert de bouw van de Grote Muur. **Onder :** Kaart met het verloop van de voltooide muur (P-Peking, M-Moekden, L-Lau-Chou, Y-Gele Zee, J-Japanse Zee).

Globerama

HISTOIRE DES CIVILISATIONS MENS EN WERELD, VROEGER EN NU

CASTERMAN

HET AVONTUUR VAN MENS EN WETENSCHAP

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

Le présent ouvrage est publié simultanément en
français (Casterman, Paris-Tournai)
allemand (International School, Cologne)
anglais (Odhams Press, Londres)
américain (International Graphic Society, New York)
danois (Munsgaard Scandinavisk Bogforlag)
finlandais (Munsgaard)
hollandais (Keurkoop, Rotterdam)
italien (Fratelli Fabbri, Milan)
portugais (Codex)
suédois (Munsgaard)

2e édition, 1964

KEURKOOP NEDERLAND

© ESCO PUBLISHING COMPANY

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN VOOR ALLE LANDEN

Art © 1959 by Esco, Anvers

Text © 1963 by Casterman, Paris

Tous droits de traduction et de reproduction réservés.